

Ülésezett a Monitoring Bizottság

Az ÚMVP Monitoring Bizottsága 2013. december 11-én ülésezett. Ennek keretében megvitatták és elfogadták a program-módosítási javaslatokat, a tervezett forrás-átcsoportosításokat. Ezek között a II. tengelyben erdészeti jogcímekeket is érintő határozatok születtek az alábbiak szerint:

– A mezőgazdasági területek első erdősítése intézkedés terhére 6,8 millió eurót a kedvezőtlen adottságú területek támogatására, 17,1 millió eurót a Natura 2000 kifizetések mezőgazdasági területekre és 17,1 millió eurót az állatjóléti intézkedések kifizetésére csoportosítottak át.

– A nem mezőgazdasági területek első erdősítése intézkedésről 1,9 millió eurót a kedvezőtlen adottságú területek támogatására irányítottak át.

– Az erdő-környezetvédelmi kifizetések terhére pedig 3,5 millió eurót a kedvezőtlen adottságú területekre, valamint 3,4 millió eurót az Erdő-Natura és ugyancsak 3,4 millió eurót az erdészeti potenciál helyreállítása és megelőző intézkedések bevezetésére csoportosítottak át.

A javaslatok kialakításánál a Monitoring Bizottság figyelembe vette az Erdészeti Albizottság erdészeti intézkedésekről hozott forrás-átcsoportosításokra vonatkozó, írásbeli eljárás keretében megfogalmazott következő elveit:

1. Az erdészeti jogcímekeken meglévő forrásokat mindenekelőtt az e jogcímekre beérkező és a támogatási/jogosultsági feltételeknek megfelelő kérelmekben foglalt igények teljes körű kielégítésére kell fordítani.

2. Ha az 1. pont szerint becsült forráslektés nyomán a rendelkezésre álló keret nem kerül teljes mértékben felhasználásra valamely erdészeti jogcímen, az így keletkező becsült maradványt elsősorban olyan erdészeti támogatási jogcímre kell átcsoportosítani, amelyen a most rendelkezésre álló forrás alapján valószínűsíthető, hogy forráshiány alakulhat ki.

3. Az erdészeti támogatási jogcímekekről csak azt a maradvány forrást lehet más, nem erdészeti jogcímekre átcsoportosítani, amely az 1. és 2. pontban foglaltak betartását követően keletkezik.

Bár az írásbeli eljárás néhány szavazat híján nem volt sikeres, a beérkezett válaszok a fenti elveket több mint 90 %-ban megerősítették, azokat támogatták.

A Monitoring Bizottság ülésén felszólalt az Erdészeti Albizottság elnöke és az egyes erdészeti jogcímekeken a je-

len költségvetési időszak végére fennmaradó forrásokkal kapcsolatban a következőkről számolt be.

Mindenekelőtt leszögezte, a kialakult helyzet megértéséhez ismernünk kell, hogy milyen hátrányokat kellett elszemnedni az erdészeti jogcímekeknek a 2007-2013 közötti időszak során:

1. A jelenlegi ciklus első három-négy évében, 2007–2009. között a már korábban is működő erdőtelepítési jogcímen kívül szinte egyetlen erdészeti jogcímet sem indítottak meg, alig történt ebben az ágazatban előrelépés. Nem kétséges, hogy más, nagyobb jelentőségű, volumenű jogcímekre is kellett az erőket koncentrálni, de hogy szinte semmilyen előrehaladás nem volt, az elfogadhatatlan. Így az erdészeti jogcímek ténylegesen csak a költségvetési időszak második felében nyílhattak meg.

2. A notifikáció is jelentős hátrányokat okozó tényező volt, ami azért sújtotta az erdészetet, mert nincs jelenleg uniós szinten elfogadott erdészeti politika. A költségvetési időszak második felében ezért több ilyen fájdalmas, sokszor félét meghaladóan elhúzódó eljárást kellett elszemnedni az erdős jogcímekeknek. Ezekben az időszakokban az érintett jogcímekeken a kérelembírálatokat felfüggesztették, gyakorlatilag hibernálták. Ennek nem volt megfelelő kommunikációja, a napi gondokkal küszködő kis erdőgazdálkodóknak pedig véglegesen elvette a kedvét a további pályázástól.

3. Voltak ugyanakkor olyan világgazdasági változások is, amelyek kedvezőtlenül hatottak egyes erdészeti jogcímekre. Ilyen volt az erdőtelepítési kedvet jelentősen megnyirbáló mezőgazdasági terményár-növekedés, ami sok korábbi erdőtelepítőt inkább a meglévő területek agrárhasznosítására ösztönzött. Ehhez jött még, hogy időközben a hazai mezőgazdasági területalapú támogatások szintje beérte az uniós szintet, megközelítve az erdőtelepítések záros ideig kapható jövedelemplótló támogatásának mértékét, ami szintén a mezőgazdasági termelésre való hajlandóságot növelte. Ezek a hatások azonban csak a költségvetési időszak utolsó éveiben jelentettek kézzelfoghatóan.

4. Végezetül pedig nem lehet elhallgatni az ágazat saját hibáit sem ebben a történetben. Az erdészeti jogcímek egy részénél jelentősen alulbecsültek voltak az egységárak, vagy uniós nyomásra erősen csökkentették azokat (lásd erdő-

telepítés). Az erdők természetvédelmi funkcióival kapcsolatos jogcímek jelentős része pedig teljesíthetetlenül bonyolultultra sikeredett (lásd erdő környezetvédelmi támogatások). A gazdálkodó pedig nem vesz igénybe olyan támogatást, ami nem éri meg neki, nem teljesíthető, életidegen és aminek az adminisztrációja kivárhatalanul lassú, az ellenőrzése viszont példátlanul túlzó és kíméletlenül számonkéri azt, ami egyébként betartatlan. Ezen alapvetően változtatnunk kell a következő ciklusban.

Ha az elmondottak fényében nézzük az erdészet teljesítményét, vagyis az erdészeti jogcímek várhatóan mintegy 80 %-os forrásfelhasználását, akkor azt kell mondanunk, hogy a sok hátráltató tényező ellenére jól teljesítettünk. Ezt bizonyítja az is, hogy nemzetközi összehasonlításban Magyarország az élbolyban végzett, hiszen az erdészeti jogcímek uniós felhasználásának átlagát, amely ismereteink szerint jelenleg még alig éri el az 50 %-ot, messze felülmúltuk.

A következtetéseket, tanulságokat azonban le kell vonni. Egyszerű, áttekinthető, a valós élethez, a mindennapi gyakorlathoz igazodó jogcímek kellene, mint például az Erdő Natura támogatás és ehhez egy kiszámítható, erdőgazdálkodó-barát adminisztráció is szükséges. Tudomásul kell venni, hogy az uniós elvárásait az utolsó betűig teljesíteni kell, de csak annyit és egy jótányival sem többet.

Az új 2014–20-as vidékfejlesztési rendeletről egyértelműen az tűnik ki, hogy az Európai Bizottság egyre fogékonyabb az erdészeti támogatásokra, érti az erdészet speciális helyzetét, hiszen nagyon sok apró, de rendkívül fontos változtatást láthatunk. Sok esetben a jogosultak és a támogatott tevékenységek köre is jelentősen és főleg életszerűen bővült! Ezt a figyelmet külön is köszönjük!

Amennyiben élünk az új lehetőségekkel, kijavítjuk a felismert hibákat – márpedig így lesz –, akkor az erdőgazdálkodás a 2014–2020-as időszakban legalább a jelenlegi költségvetési időszak keretére jogosan igényt tarthat és azt hatékonyan fel is használja majd!

Ehhez kérjük a döntéshozók, tervezők, jogalkotók és az erdész-szakma támogatását!

Dr. Sárvári János

az ÚMVP MB Erdészeti Albizottság elnöke